

Dret públic de Catalunya

Marcel Mateu Vilaseca
Joan Lluís Pérez Francesch

PID_00143186

Material docent de la UOC

Universitat Oberta
de Catalunya

www.uoc.edu

FONDO SOCIAL
EUROPEO

PLAN
avanza...»

Marcel Mateu Vilaseca

Professor de Dret Constitucional a la UOC.

Joan Lluís Pérez Francesch

Professor titular de Dret Constitucional a la UAB.

El projecte E-ALQUIMIA ha tingut el suport del Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç en el marc de les ajudes per a la realització d'actuacions sobre continguts digitals en el marc de la Pla Avanza, i de la Unió Europea a través dels fons comunitaris.

Segona edició: setembre 2009

© Marcel Mateu Vilaseca, Joan Lluís Pérez Francesch

Tots els drets reservats

© d'aquesta edició, FUOC, 2009

Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona

Disseny: Manel Andreu

Realització editorial: Eureka Media, SL

ISBN: 978-84-691-8763-0

Dipòsit legal: B-29.440-2009

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Introducció

L'Estatut del 2006 ha suposat iniciar una nova etapa en l'autonomia que Catalunya va recuperar durant la transició política. Amb aquests mòduls que ara us presentem pretenem analitzar i exposar d'una manera global i sistemàtica els principals elements de l'ordenament públic català, posant especial èmfasis en les novetats de tot ordre que comporta aquest nou Estatut.

En els propers mesos i segurament al llarg d'alguns anys, els canvis a l'ordenament jurídic català seran importants i molt nombrosos. L'Estatut del 2006 preveu la modificació de diverses lleis estatals, unes 30, de les quals 20 són orgàniques, i comporta també adaptar necessàriament bona part de la legislació catalana anterior (més de 100 lleis). Així mateix, ja hi ha hagut els primers nous traspassos de competències i n'han de venir molts més, l'Estatut conté importants previsions per a un nou sistema de finançament i també hi ha previstes reformes en les institucions de la Generalitat, que ja s'han iniciat, com en el cas del Síndic de Greuges o la substitució del Consell Consultiu pel Consell de Garanties Estatutàries, o ja s'han dut a terme com en el cas de la Presidència o el Govern de la Generalitat. Tots aquests canvis obligaran a estar molt atents a les novetats i requeriran l'actualització permanent d'aquesta disciplina.

L'estudi d'un ordenament jurídic autonòmic, en aquest cas el de Catalunya, requereix conèixer prèviament el sistema jurídic de l'Estat de les autonomies, establert per la Constitució Espanyola de 1978. Aquest coneixement es dóna ja per adquirit, raó per la qual no aprofundirem en els principis generals d'aquest sistema, tot i que remarquem que són necessaris per a entendre el seu desenvolupament estatutari.

Aquests materials es divideixen en vuit mòduls didàctics. En el primer s'estudien els antecedents històrics de les institucions polítiques actuals i l'origen històric de l'autonomia de Catalunya, el reconeixement de l'autonomia de Catalunya en la Constitució espanyola de 1978 i la seva concreció a l'Estatut del 2006; així mateix també s'hi analitzen els elements definitoris d'aquesta autonomia. El segon mòdul està dedicat a identificar i classificar els diferents drets, deures i principis rectors recollits a l'Estatut i a analitzar-ne les seves garanties. En el tercer mòdul es dóna una visió del conjunt d'institucions d'autogovern que integren actualment la Generalitat, s'analitzen els trets principals del règim parlamentari de govern i del sistema electoral que regeixen a Catalunya, i s'estudia amb detall el Parlament, que és la primera de les institucions de l'autogovern. En el mòdul quart s'examinen les dues altres institucions generals i principals que integren la Generalitat de Catalunya (la Presidència i el Govern de la Generalitat) i es repassen les principals característiques de l'Administració de la Generalitat. Amb el mòdul cinquè es completa

el repàs de les institucions que integren la Generalitat de Catalunya, estudiant no només el Consell de Garanties Estatutàries, el Síndic de Greuges, la Sindicatura de Comptes i el Consell de l'Audiovisual de Catalunya, sinó també el govern dels ens locals, que l'Estatut també considera part integrant del sistema institucional de la Generalitat. El mòdul sisè analitza les relacions institucionals de la Generalitat amb altres comunitats Autònomes i amb l'Estat central (posant un èmfasis especial en les relacions de la Generalitat amb el Poder Judicial a Catalunya), les relacions de la Generalitat amb la Unió Europea, i finalment l'acció exterior de la Generalitat. El mòdul setè està dedicat a estudiar les fonts del dret i les competències de la Generalitat, així com a examinar els procediments de resolució de conflictes competencials davant el Tribunal Constitucional. Per acabar, el mòdul vuitè analitza breument els principis constitucionals i estatutaris del sistema de finançament.

En la preparació dels mòduls didàctics s'ha considerat especialment el dret positiu i la seva interpretació jurisprudencial. En relació amb la jurisprudència s'ha fet servir bàsicament la doctrina ja consolidada. Aquests materials estan pensats com uns "apunts de classe" que cal completar consultant algun dels diversos manuals que expliquen aquesta assignatura. També resulta imprescindible per aprofundir i actualitzar el que aquí s'exposa la consulta de les webs de les institucions que són objecte d'estudi; en la majoria hi ha molta informació i molt ben estructurada.

Finalment també volem remarcar que en aquests materials hem fet un ús especial de les negretes que consisteix en destacar la idea o idees principals de cada paràgraf però de tal manera que llegint només la negreta es construeix una frase amb sentit, que resumeix allò que considerem més important del paràgraf. És un recurs pedagògic que esperem que sigui útil, no només per captar l'atenció inicialment sobre el que considerem més important sinó també per a ajudar a estudiar a l'hora de fer l'última repassada. Pretenem que pugui servir de guia a l'hora de fer resums, que doni seguretat del què realment és més important i finalment faci més còmode repassar.

Objectius

En cada un dels mòduls didàctics que integren l'assignatura s'enumeren els objectius que es pretenen assolir i que són els que l'estudiant hauria de complir per adquirir una preparació satisfactòria de l'assignatura. Tot i així, a continuació s'avancen els objectius més significatius i generals:

1. Conèixer els antecedents històrics de les institucions polítiques actuals i el marc constitucional vigent de l'autonomia de Catalunya.
2. Conèixer els elements característics i distintius de l'autonomia de Catalunya segons l'Estatut d'Autonomia.
3. Identificar i classificar els diferents drets, deures i principis rectors recollits a l'Estatut i a analitzar-ne les seves garanties.
4. Conèixer les funcions, competències, organització i funcionament de les institucions d'autogovern de Catalunya.
5. Conèixer la significació i les fonts del dret públic de Catalunya, i les relacions d'aquest ordenament jurídic amb l'ordenament estatal i l'europeu.
6. Conèixer el sistema de distribució de competències entre l'Estat i la Generalitat de Catalunya, la seva concreció estatutària i extraestatutària i la interpretació que el Tribunal Constitucional ha fet d'aquest sistema de distribució competencial.
7. Conèixer en els seus aspectes generals el sistema de finançament de la Generalitat.
8. Adquirir una comprensió més profunda de l'Estat de les autonomies a partir de l'estudi del règim jurídic de la comunitat autònoma de Catalunya.

Continguts

Mòdul didàctic 1

L'Estat autonòmic: antecedents històrics i elements definidors de l'autonomia

Marcel Mateu Vilaseca i Joan Lluís Pérez Francesch

1. Introducció històrica a les institucions polítiques de Catalunya
2. La comunitat autònoma de Catalunya dins de l'Estat espanyol
3. Elements definidors de l'autonomia de Catalunya

Mòdul didàctic 2

Els drets, deures i principis rectors

Marcel Mateu Vilaseca i Joan Lluís Pérez Francesch

1. La capacitat normativa estatutària en matèria de drets i deures
2. Els drets i deures a l'EAC
3. Els principis rectors a l'Estatut de 2006: contingut i garanties

Mòdul didàctic 3

Les institucions de la Generalitat de Catalunya (I)

Marcel Mateu Vilaseca i Joan Lluís Pérez Francesch

1. El sistema institucional de la Generalitat
2. El Parlament i el sistema parlamentari a Catalunya

Mòdul didàctic 4

Les institucions de la Generalitat de Catalunya (II)

Marcel Mateu Vilaseca i Joan Lluís Pérez Francesch

1. La Presidència de la Generalitat i el Govern
2. L'Administració de la Generalitat

Mòdul didàctic 5

Les institucions de la Generalitat de Catalunya (III)

Marcel Mateu Vilaseca i Joan Lluís Pérez Francesch

1. Les institucions del capítol V del títol II de l'Estatut
2. El govern local

Mòdul didàctic 6

Les relacions institucionals de la Generalitat

Marcel Mateu Vilaseca i Joan Lluís Pérez Francesch

1. Les relacions institucionals de la Generalitat amb l'Estat i amb les altres comunitats autònomes
2. Les relacions de la Generalitat amb la Unió Europea
3. L'acció exterior de la Generalitat

Mòdul didàctic 7

Les fonts del dret de Catalunya i les competències de la Generalitat

Marcel Mateu Vilaseca i Joan Lluís Pérez Francesch

1. Les fonts del dret de Catalunya
2. Les competències de la Generalitat

Mòdul didàctic 8

La hisenda de Catalunya

Marcel Mateu Vilaseca i Joan Lluís Pérez Francesch

1. El marc constitucional del sistema de finançament autonòmic
2. El marc estatutari del sistema de finançament de la Generalitat
3. L'Activitat financera d'ingrés: els recursos de la Generalitat
4. L'Activitat financera de despesa: el pressupost de la Generalitat

Bibliografia

A part de la bibliografia complementària que s'especifica en cada mòdul didàctic, la bibliografia més bàsica és la següent:

Albertí, Enoch i altres (2002). *Manual de Dret Públic de Catalunya*. Barcelona: Institut d'Estudis Autònoms / Marcial Pons.

Barceló, Mercè; Vintró, Joan (coords.) (2008). *Dret Públic de Catalunya*. Barcelona: Cedecs.

Carrillo, Marc (2007). *L'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006 Textos jurídics..* Barcelona: Institut d'Estudis Autònoms.

Ridao, Joan (2007). *Curs de Dret Públic de Catalunya*. Barcelona: Ariel.